

vgl. नृपकन्द.

नृपीट n. v. l. für कृपीट unter den Synonymen für Wasser NAIGH. 1, 12.

नृपीति (1. नृ + पी०) f. Schutz der Männer RV. 7, 13, 14. 20, 8.

नृपेशम् (1. नृ + पेश०) adj. nach Śā. männergestaltig; viell. von Mān-
nerna gebildet, — geschmückt RV. 3, 4, 5.

नृपचित (नृ + उ०) 1) adj. dem Fürsten entsprechend. — 2) m. eine
Bohnenart (राजमाष) RĀGĀN. im ÇKDa.

नृबाहु (1. नृ + बाहु) m. Männerarm: नृबाहुभ्यां चोदितः (सोमः)
RV. 9, 72, 5.

नृवर्तृ (1. नृ + व०) m. Fürst, Herrscher VARĀH. BRH. S. 93, 14.

नृवर्जम् (1. नृ + व०) adj. Männer nährend RV. 10, 123, 2.

नृवर्णम् (1. नृ + वर्णम्) P. 8, 4, 26, Sch. adj. wohl männerfreundlich,
von Indra RV. 1, 31, 5. 10. 4, 16, 9. 7, 19, 4. 8, 83, 13. तृतीयम्सु नृमणा
अज्ञानमिन्धान एनं जगते स्वाधी: 10, 45, 1. समुद्रे वा नृमणा अस्वर्गतरिधि
3. 92, 14. रोदसी 1, 167, 5. वृक्षपतिर्म आत्मा नृमणा नाम् कृत्यः AV. 16,
3, 5. यो ऽग्निर्नृमणा नाम ब्राह्मणेषु प्रविष्टः KAUC. 63. das Ross VS. 22, 19.

नृमणस्य (vom vorherg.), °स्यते männerfreundlich sein: अस्मभ्यं नृमणा-
मा भृशस्मभ्यं नृमणस्यते RV. 5, 38, 4.

नृमणा f. N. pr. eines Flusses BĀG. P. 5, 20, 4.

नृमणि (1. नृ + म०) m. Name eines die Kinder fassenden Dämons
(Graba) PĀR. GRAB. 1, 16.

नृमन (1. नृ + मन०) gāṇa तुभादि zu P. 8, 4, 39; die andere Recen-
sion hat st. dessen नृमन.

नृमन् (von 1. नृ) adj. männerreich; m. N. pr. eines Mannes P. 8, 2,
9, Vārtt., Sch.

नृमर (1. नृ + मर०) adj. Männer tödend; vgl. नारमर.

नृमांस (1. नृ + मांस) n. Menschenfleisch: नृमांसाशन KATHĀS. 20,
104. fg.

नृमादन (1. नृ + मा०) adj. Männer erheitend, vom Soma RV. 1,
4, 7. 9, 24, 4. 67, 2.

नृमिथुन (1. नृ + मि०) n. die Zwillinge im Thierkreise Ind. St. 2,
415. — Vgl. नृपुम.

नृमेघ (1. नृ + मेघ) m. ein als regnende Wolke gedachter Mensch:
उपकारं सुहृदगे यो ऽपकारं च शत्रुषु। नृमेघो वर्षति प्राज्ञः MĀR. P. 20, 30.

1. नृमेघ (1. नृ + मेघ) m. Menschenopfer COLEBR. Misc. Ess. I, 73. Ind.
St. 3, 385. 390.

2. नृमेघ (1. नृ + मेघा) m. N. pr. eines Mannes: अग्निर्नृमेघं प्रज-
योत्सृजत्सम् RV. 10, 80, 3. 132, 7. TS. 2, 5, 9, 3. ein Âṅgīrasa und Lied-
verfasser von RV. 8, 87. 88. Die Form °धस् SV. ANUKR., KĀTH. ANUKR.
und PĀNĀV. Br. 8, 8, 21. — Vgl. नारमेघ.

नृमणी (von 1. नृ) 1) n. virtus, Mannhaftigkeit, Tüchtigkeit; Muth,
Kraft; auch pl. NAIGH. 2, 9. तस्मिन्नृमणमुत कर्तुं देवा श्रोतृभिः सं दधुः RV.
1, 80, 15. 4, 22, 9. 5, 33, 6. नृमणीः पौर्त्येभिश्च 6, 66, 2. 7, 30, 1. मृकं दस्युभ्यः परि
नृमणाम् ददे 10, 48, 2. बाह्वोर्वो बलं कृतम्। नृमणा शीर्षम् 5, 57, 6. 9, 48, 1.
10, 102, 8. कृस्ते दधनि नृमणा विश्वानि alle Kräfte in seiner Hand ver-
einigend 1, 67, 3(2). AV. 4, 24, 3. 8, 5, 21. इन्द्रियम्, नृमणम्, क्रतुः, वर्चसि VS.
9, 22. KĀTH. 28, 4. TAĪTT. ĀR. 4, 40, 1. Nach NAIGH. 2, 10 auch so v. a. धन
und so oft bei den Commentl. Vgl. तुवि०, वेष०. — 2) adj. als Beiw.

Kṛṣṇa's BĀG. P. 4, 8, 46. qui donne le bonheur BURNOUR.

नृमणवर्धन (नृ + व०) adj. Muth mehrend RV. 2, 36, 5.

नृमज्ञ (1. नृ + यज्ञ) m. das den Menschen darzubringende Opfer,
Gastfreundschaft H. 822. M. 3, 70. 4, 21. MĀR. P. 29, 30.

नृपुम (1. नृ + पु०) n. die Zwillinge im Thierkreise Ind. St. 2. 415.
— Vgl. नृमिथुन.

नृलोक (1. नृ + लोक) m. die Welt der Menschen, die Erde MBH. 2, 841.
INDR. 3, 7. BHAG. 11, 48. HARIV. 4329. BĀG. P. 4, 16, 9. 7, 14, 5. °पाल 2, 642.

नृवत् (von 1. नृ) adv. wie ein Mann, wie es Männern gebührt, tüchtig.
nachhaltig, fortiter; überh. steigernd: नृवदधानो नर्या पुत्राणि RV. 3, 34.

5. नृवत्परिभ्रमो नृवत् वाताः 4, 22, 4. मरुता इन्द्रो नृवदा चर्षणिप्राः 6, 19.
1. 33, 10. नृवदसा सृमिद्वैक्ष्मस्मे tüchtig und immerzu gieb uns 1. 12.
10, 28, 12. Könnte auch adv. zu नृवत् sein.

नृवत्सवि (नृवत् + स०) adj. männliche Genossen habend: यज्ञ RV.
4, 2, 5.

नृवत् (von 1. नृ) adj. männlich; den Männern gehörig. für die
M. passend, aus M. bestehend, von M. begleitet u. s. w.: सूर्यान् RV. 6,
17, 14. रायः पुत्रवीरस्य नृवत्: 22, 3. 30, 11. 9, 93, 5. प्र नृभिर्नृवत्: स्याम 7,
41, 3. तय 6, 23, 6. ता 10, 2, 6. प्रजावतो नृवतो वाजान् 1, 92, 7. रथ 6, 62.
10. वामम् 19, 10. अयम् 5, 18, 5. उक्थ 7, 26, 1. गिरः 3, 8. कर्दिस 8, 18.
21. शर्मन् 4, 33, 4.

नृवराक (1. नृ + व०) m. halb Mensch halb Eber, Vishnu in einem
seiner Avatāra AGNI-P. im ÇKDa.

नृवाकण (1. नृ + वाकण) adj. Männer führend, von einem Wagen
RV. 2, 37, 5.

नृवाकम् (1. नृ + वा०) adj. dass. RV. 1, 6, 2. 8, 23, 23.

नृवेष्टन (1. नृ + वे०) adj. mit Menschen(-knochen) umgeben; m. Bein.
Çiva's H. 4. 44.

1. नृशंस m. der Zusammensetzung nach gleichbedeutend mit नराशंस.
aber nicht wie dieses Bez. des Agni: भगो नृशंस उर्वृत्तरितं विश्वे देवाः प-
र्वमानं जुषत RV. 9, 81, 5. Wenn man damit vergleicht शं नो भगः शम्
नः शंसो अस्तु 7, 33, 2 und (ऊवे) भगं नृशंसं सवितारमृतये 5, 46, 3, so kann
man vermuthen, dass auch in unserer Stelle ursprünglich नृ शंसं gestan-
den habe. Vgl. u. शंस.

2. नृशंस (1. नृ + शंस) adj. f. den Menschen Schaden bringend.
boshaft, gemein, niederträchtig; von Personen und Handlungen AK. 3.
1, 47. H. 376. HALĀJ. 2, 217. Einschrieb. nach RV. 9, 67 (v. 12). KĀTH. ÇR.
22, 4, 4. 7. PĀNĀV. Br. 17, 2, 4. 2. 4. M. 3, 41. 4, 216. JĀG. 1, 164. BRĀH-
MAN. 1, 24. MBH. 4, 676. 12, 2691. 6036. DAÇ. 2, 71. R. 1, 6, 10. 2, 49, 5.
39, 31. 88, 12. R. GORR. 2, 10, 28. 4, 34, 13. 6, 8, 16. MĀRĀN. 33, 9. VARĀH.
BRH. S. 16, 31. PĀNĀV. III, 142. ed. orn. I, 211. HIT. I, 70. 123, 17. BHAG.
P. 6, 11, 17. 8, 9, 19. °वर्ण Kaste MBH. 13, 513. एषा चान्यतमत्यागो नृशं-
सो गार्हितो बुधेः BRĀHMAN. 1, 33. MBH. 1, 3649. 4566. नृशंसं वत रात्रिन्
यन्माम् — नाश्रासयति 3, 2371. 2775. 3, 374. 6, 2917. त्यज श्वानं नात्र नृ-
शंसमस्ति 17, 80. 82. R. 2, 24, 12. 38, 7. 78, 11. °कृत् DRAUP. 6, 12. MBH. 12,
6032. °कारिन् 13, 4813. °वादिन् 1, 3558.

नृशंसता (von नृशंस) f. Gemeinheit, Niederträchtigkeit KATHĀS. 26. 192.
SOM. NAL. 124. RĀGĀ-TAB. 1, 304.